

Жаңабекова Р.С., Пазылова Д.Т*, Тлеуов А.С.
магистр, аға оқытушы, М.Әуезов атындағы ОҚУ. Шымкент, Қазақстан
магистр, аға оқытушы, М.Әуезов атындағы ОҚУ. Шымкент, Қазақстан
техн.ғ.д., профессор, М.Әуезов атындағы ОҚУ. Шымкент, Қазақстан
БІЛІМДІ ЕЛ – ЖАРҚЫН БОЛАШАҚТЫҢ КІЛТІ

Автор корреспондент: dana.pazylova01@aeuzov.edu.kz

Түйін: Қазақстан Республикасы ғаламдық жүйедегі білім саясатын дамытуды міндет ететін елдер қатарында білім жүйесіне реформалар жасап, тиімді жолдарға басымдық беріп келе жатқан мемлекет. Бүгінгі күні білім және ғылым жүйесін дамытуда жаңа мақсаттар мен міндеттер тұрғанын білеміз. Бұл мәселелердің шешімін табу үшін Мемлекет басшысы Қ.Тоқаевтың тапсырмасы бойынша бірқатар стратегиялық және бағдарламалық құжаттарға негізделген, білім мен ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған жаңа мемлекеттік бағдарламасы әзірленді. Бұл мемлекеттік бағдарламада «Ұлт жоспары: 100 нақты қадам», «Рухани жаңғыру» бағдарламасы, Мемлекет басшысының сайлауалды платформасы, Қазақстан халқына арналған Жолдауда берілген тапсырмалары толығымен ескеріліп, білім бағытындағы дамуларға аса көңіл бөлініп отырғанын жеткізгіміз келеді. Сонымен қатар, педагогтардың мәртебесін көтеріп, білім алушыларды жаңа форматта біліммен қарулануына мүмкіндік туғызуды алға қойған дұрыс деп есептейміз.

Кілт сөздер: педагог, білім беру, педагогика, цифрландыру, білім, технология, үштілділік, ұлтаралық, ассамблея, гуманизм.

Кіріспе. Елбасымыз Н.Назарбаев бүгінгі жаһандану заманында егеменді еліміздің жарқын болашағы үшін білім мен ғылымды дамытуға басты назар аударып келуде, себебі тек білімді ұрпақ қана елінің кемелденіп дамуына негіз бола алады. Білім процесінде оқытушы мен студент жастардың білімін шыңдау үшін жаңа технологиялық ақпараттар мен компьютерлік сауаттылықты меңгеруге барлық жағдайларын жасап жатқанын көріп отырмыз. Сондықтан барлық білім беру үрдісі әлемдік нарыққа сай, сұранысқа ие мамандарды даярлауды қажет ететіні сөзсіз. Ғаламдық жүйеге кірігу ең басты білім саясатымен сипатталады. Басты инвестиция адам капиталына құйылуы керек. Яғни, халқымыздың білімді болуы, келешекке деген қалдыратын мұра екенін түсінуіміз тиіс.

Теориялық талдау. Қазіргі заманғы қазақстандық қоғам әлеуметтік жаңару, рухани жаңғыру және жаһандық интеграциялық үдерістерге ұмтылуымен сипатталады, мұнда білім жетекші орын алады. Ал халқына сапалы және заманауи білім алуға лайықты жағдай жасай алған қоғам ғана дамып, әлемнің жетекші елдерінің қатарына үйлесімді ене алатыны белгілі. Біз мемлекет тарапынан осы мүмкіндікке ие болып отырмыз, ендігі жерде өз тарапымыздан зияткерлік ұлтты қалыптастыруда білім нәрімен сусындауымыз қажет деп санаймыз. Қазақ халқында білім мен ғылымды меңгеру қанымызға сіңген қасиет десек қателеспейміз. Қаншама ғасырлар бойы қазақ жерінде өмір сүріп, мекен еткен атақты фәлсафашылар физика, астрономия, математика, музыка т.б. ғылымдарды меңгерген Әл-Фараби, Қ.Яссауи, Ж.Баласағұн т.б. еңбектеріәлі күнге дейін ұрпақтан-ұрпаққа жалғасып, құнды мұра болғанына еш күмән жоқ.

Дана халқымыз білім десе, ішкен асын қойып, ізденуге ұмтылып тұратын данышпан ұлт деп мақтанышпен айта аламыз. «Білекті бірді жығар, білімді мыңды жығар», - деп бекер айтпаса керек. Осы бағытта сабақтастыра жалғап келе жатқан Елбасы Н.Назарбаев пен Мемлекет басшысы Қ.Тоқаевтың Тәуелсіз еліміздің білім жүйесіндегі реформалары өте қарқынды жүргізілуде. Білім берудің маңыздылығы кез-келген мемлекеттің «стратегиялық ресурсы» ретінде қоғамдағы өзгерістердің жылдам қарқынына бейімдеу қажеттілігі және білім беру жүйесінің әлеуметтік-экономикалық дамудың стратегиялық жоспарларына сәйкестігі орта және жоғары білімді реформалаудың ең маңызды факторы болып табылады. Білім саласындағы жаңа реформалар жеке тұлғаның дамуына, оның эмоционалды, эстетикалық, толысуы, адамның шығармашылық әлеуетін, оның саяси әлеуметтенуін, кәсіби қызметінің кез-келген саласында көрінуі керек қасиеттерді ашуға

назар аударады[2]. Осы білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың қағидалары әрбір адамның білімді жетілдірудегі негізгі ұстанымы болатынын аңғарамыз. Әлемдік жүйеде білім саясатын дамытуды басты назарға ұстау арқылы қарқынды дамып келе жатқан Жапония, Малайзия, Сингапур т.б. елдер жоғары көрсеткіштерге ие болып отырғанына куәміз. Технологиялық процесті меңгере отырып, дамушы елдерге үлгі болып келе жатқанын білеміз. Осы бағытта мемлекетіміздің негізгі ұстанымы айқын әрі стратегиялық тұрғыда технологияларды игеруге аса көңіл бөлініп отырғанын байқаймыз. Дамыған озық мемлекеттердің дұрыс жүйесін меңгере отырып, еліміздің білім жүйесіне пайдалануды алға қойғанымыз абзал.

Сонымен қатар, Тәуелсіздіктің 30 жылдық қарсаңында білім беру жүйесіндегі елеулі өзгерістердің бірі ретінде педагогтардың орны мен рөлін айқындап беретін «Педагог мәртебесі туралы» Заңның қабылдануы мұғалімдер қауымына бір жаңаша серпін берді. Педагог білім алушыларға білім берумен қатар тәрбие беру үрдісін де іске асырады. Білім беру – жеке тұлғаны рухани-адамгершілік, интеллектуалды, шығармашылық, физикалық дамыту, оның кәсіби дағды мен икемділігін қалыптастыру үшін жүзеге асырылатын өзара тығыз байланысқан тәрбиелеу мен оқытудың үздіксіз үрдісі[3]. Сондықтан білім берудің сапалы әрі нақты берілуі педагогтың біліктілігіне байланысты екенін ескеруіміз тиіс.

Бүгінгі таңда елімізде жүзеге асырылып жатқан «Цифрлы Қазақстан», «Үш тілде білім беру», «Мәдени және конфессияаралық келісім» және т.б. бағдарламалар ұлтымызды XXI ғасырдың сын-талаптарынан мүдірмей өткізетін іргелі даму платформасы. Осыған орай, білім беру жүйесі жаңа форматқа көшіп, инновациялық технологияларға бет алды. Кешенді цифрлық трансформация идеясы - бұл жаһандық үрдіс. Қазіргі кезде көптеген елдерде цифрландыру стратегиялық дамудың басым бағыты болып табылады. Цифрландырудың ұлттық бағдарламалары әлемнің 15-тен астам елдері жүзеге асыруда: Дания, Норвегия, Ұлыбритания, Канада, Германия, Сауд Арабиясы, Үндістан, Ресей, Қытай, Оңтүстік Корея, Малайзия, Сингапур, Австралия, Жаңа Зеландия және Қазақстан. Қытай өзінің «Интернет плюс» бағдарламасы арқылы сандық және дәстүрлі салаларды біріктіруде. Сингапур ақылды экономиканы қалыптастыру бағытында жұмыс жасауда. Канада Торонто қаласында АКТ-хабын құрды. Оңтүстік Корея өзінің «Креативті экономика» бағдарламасында адами капиталды, кәсіпкерлікті дамытуға және АКТ жетістіктерін таратуға,

ал Дания мемлекеттік секторды цифрландыруға баса назар аударып отыр. Осыған орай, еліміздің жоғары оқу орындарында, соның ішінде біздің білім ордамызда да АКТ-ны тәжірибе жүзінде пайдалану бойынша студенттерде алғашқы білімді қалыптастыратын «Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар» пәні енгізілді. Сондай-ақ сұраныстың жаңа салаларында, мысалы, деректерді талдау, робототехника, нанотехнологиялар сияқты кәсіби стандарттар мен еңбек нарығының талаптарына негізделген білім беру бағдарламаларын жанарту, сондай-ақ, жасанды интеллект, блокчейн, ВІМ технологиялары және т.б. сияқты технологиялар бойынша жоғары білікті мамандарды даярлау жоспарлануда[4].

Үштілділікке келетін болсақ, [Қазақстанның](#) халық жазушысы, ақын Қадыр Мырза Әліжырлағандай, өзге тілдерді біліп, өз тілімізді қастерлеуіміз керек, яғни үйренуден ешқашан жалықпауымыз керек. Қазақ, ағылшын және орыс тілдерін білу жастарға әлемдік нарық, жаңазаманауи озық технологиялар, ғылымның есігін ашуға кілтін ұсынады, этникалық, қазақстандық және әлемдік мәдениеттермен танысу негізінде сындарлы ынтымақтастыққа идеологиялық көзқарас қалыптастыруға жағдай жасайды. Осылайша, үштілділіктің маңыздылығын ескере отырып, М.Әуезов атындағы ОҚУ-нің профессор-оқытушы құрамы да оқу жоспарында қарастырылған мамандық студенттеріне қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде дәрістер жүргізіп келеді. Сонымен қатар білім ордамыздың студенттері университетіміздің шетелдік серіктес университеттерінде академиялық

ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде оқып, рухани толысып, жаңа тәжірибе жинақтап, білімдерін шыңдай алады. Тағы бір қуантарлық жайт, заман талабына сай қажетті

Оқытудағы дәстүрлі бағыт	Оқытудағы жаңа технологиялық бағыт
Білім алушыға оқу материалын түсіндіріп, меңгерту	Өзбетінше ізденуге бет бұру
Білім алушының оқуға ниеті болмаса да, оны «сүйрелеу»	Креативті идеялар табу
Мұғалімнің білім аясы тек өз пәнінің шеңберінде болуы	Мұғалімнің өз пәніне шығармашылық тұрғыдан қарау
Мұғалім талабының мүлтіксіз орындалуы	Мұғалімнің білім алушымен ынтымақтасып, әрекет етуі

мамандарды даярлап шығарудың алғышарты ретінде 2020 жылы университетіміз бен ETS Global Шығыс Еуропа Қазақстанда стандартталған TOEFL тестін (ITP) өткізу құқығын алып, оқу ордамыздың базасы негізінде TOEFL Өңірлік орталығын (ITP) ашу туралы ғаламдық келісім жасады.

Ұстаз бен шәкірттің білім жолындағы педагогикалық қарым-қатынас ұстанымын атоқталып өтсек: [5]

Салыстырмалы түрде дәстүрлі және қазіргі технологиялық ұстанымдардың басты міндеті білім алушыларға кәсіби білім берумен ерекшеленеді. Сапалы білім беру үшін күнделікті жаңа ақпараттар мен инновациялық әдістерді қолдануды басшылыққа алған дұрыс.

Қорытынды: Сайып келгенде, педагог білім беру процесін ұлтаралық бірлік пен ынтымақтастыққа, достық пен татулыққа, бейбітшілік пен бірлікке шақыру үшін қолдану керек. Елбасы Н.Назарбаев: «Біздің көпұлтты және көпконфессиялы болуымыз – біздің мақтанышымыз!», - деген терең әрі тың ойын насихаттауды басшылыққа алғанымыз жөн. Елімізді ғана емес, әлемді бейбітшілікке шақыратын Ұлткөшбасшысының еліміздегі татулығын «Назарбаев моделі» деп атайтын алпауыт елдердің лидерлері Елбасы саясатын үлгі етуде. Қазақстан Халқы Ассамблеясын құрып, еліміздегі этностар арасындағы татулық пен достықты нығайтуға күш салып келеді. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің басын қосып, әлемде адамгершілік пен тыныштықтың қалыптасуына сүбелі үлесін қосып келеді. Осы бағытта педагогтар білім алушыларға нақты дәлелдер келтіре отырып мазмұнды дәрістер өткізуге міндетті.

Әдебиеттер тізімі:

1. Н.Назарбаев «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» 2017ж., 12 сәуір.
https://www.akorda.kz/kz/events/akorda_news/press_conferences/memleket-basshysynyn-bolashakka-bagdar-ruhani-zhangyru-atty-makalasy
2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы, 2007 ж., 27 шілде.
<https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1100000487>
3. А.А.Жолдасбеков, Е.Р.Байконысов. Кәсіби білім беру педагогикасы. Оқулық. Алматы. 2021.-248б.
4. <https://www.primeminister.kz/ru/news/tsifrovoy-kazahstan-realii-i-perspektivi-16155>
5. Ахметова Г.К., Исаева З.А., Әлқожаева Н.С. Педагогика: Оқулық.-Алматы: Қазақ университеті, 2006. 159б.

Аннотация: Республика Казахстан является одной из стран, приверженных развитию образовательной политики в глобальной системе, реформированию системы образования и установлению приоритетов в эффективных путях. Сегодня мы знаем, что есть новые цели и задачи в развитии образования и науки. Для решения этих вопросов по поручению Президента К. Токаева разработана новая Государственная программа развития образования и науки на 2020-2025 годы, основанная на ряде стратегических и программных документов. Отметим, что в данной

госпрограмме особое внимание уделяется развитию образования с учетом указаний, изложенных в «Плане нации: 100 конкретных шагов», «Модернизации общественного сознания», предвыборной платформе Президента, Послании народу Казахстана. В то же время мы считаем, что необходимо поднять статус учителей и дать возможность студентам получить знания в новом формате.

Ключевые слова: учитель, Образование, педагогика, цифровизация, образование, технологии, трехязычие, межнациональность, Ассамблея, гуманизм.

Abstract: The Republic of Kazakhstan is one of the countries focused on the development of educational policy in the global system, reforming the education system and setting priorities on effective routes. Today we know that there are new goals and objectives in the development of education and science. To resolve these issues on the instructions of President K. Tokaev developed a new State Program for the Development of Education and Science for 2020-2025, based on a number of strategic and program documents. It should be noted that special attention is paid to the development of education in this state program, taking into account the decrees expressed in the "Plan of the Nation: 100 concrete steps", "Modernization of public consciousness", the pre-election platform of the President of Kazakhstan. At the same time, we consider it necessary to raise the status of teachers and give students the opportunity to acquire knowledge in a new format.

Keywords: teacher, bilim beru, pedagogy, digitlandyru, bilim, technology, ustildilik, ultaralyk, assembly, humanism.